

Monumentenzorg of theaterdecreet?

De uitvoering van het podiumkunstendecreet

bood sinds 1993

ook aan enkele figurentheaters

financiële ondersteuning.

Betekent meer geld ook betere kwaliteit,

vroegen we aan Tuur Devens.

En: hoe haal je

het figurentheater

uit de marginaliteit?

Vanaf het seizoen '93-'94 zijn er vier figurentheatergezelschappen bij de eenendertig door de Raad van Advies erkende gezelschappen. Teater Taptoe krijgt 9.500.000 Bf. per jaar en het Mechels Stads Poppentheater 9.000.000 Bf. Het Alibicollectief en Ultima Thule krijgen allebei jaarlijks een startsubsidie van 6.000.000 Bf. Wat projectsubsidies betreft: in 1993 waren er van de tien begunstigde dossiers twee figurentheaterprojecten, nl. een produktie van Kiekeboe (van Walter Merhotteit) en van Poppenspel Van Campen, een theater dat in Antwerpen de poesjetraditie in een schaal van 1:5 verderzet voor bedrijfsfeestjes en toeristen. In 1994 kregen twee van de negen dossiers figurentheater geld, nl. een produktie van Jemem Piron, en het bijzonder geslaagde project *Leonce en Lena* van AE Jeux Interdits. Voor 1995 werd geen enkel figurentheaterproject gunstig geadviseerd.

Naast de vier structureel gesubsidieerde gezelschappen bestaan er in Vlaanderen nog heel wat andere initiatieven. Veel amateurs en solospelers animeren kinderfeestjes, semiprofessioneel figurentheater zoals De Spiegel en Beukeboom treden op in binnen- en buitenland, en binnen bestaande theaterstructuren wordt ook met figuren gewerkt. Een sprekend voorbeeld hiervan is Marc Maillard bij het КУТ. De Mechelse School voor Poppenspel (een meerjaarlijkse avondopleiding) bestaat 25 jaar, er is in Gent een Europees Figuren Theatercentrum dat jaarlijks festivals organiseert en het blad Figeuro uitgeeft. Er bestaat de Vereniging van het Vlaams Poppenspel dat de figurentheaterkrant uitgeeft en het tweejaarlijkse Koninklijk Landjuweel voor Poppenspel laat plaatsvinden. Het provinciaal instituut Dommelhof-Neerpelt, bekend om zijn poppentheaterfestivals, is nu een 'centrum voor theater' en focust vooral op het figurentheater. Kortom, er lijkt leven te zijn in en uit de poppenkast.

Laten we eens kijken wat de vier gezelschappen met geld ervan gebrouwen hebben. Vroegere kritieken op hun artistiek niveau werden altijd afgewimpeld met het feit dat ze geen geld hadden. Is er, nu ze wel geld hebben en dat argument wegvalt, veel verbeterd?

Zwak acteerwerk

Teater Taptoe uit Gent met Freek Neiryck en Luk De Bruyker bestaat al meer dan 25 jaar en heeft met de figuur van Neiryck volgens mij een stempel gedrukt op het figurentheater in Vlaanderen. Taptoe werd zowat het richtsnoer van de Vlaamse poppenkasten en de latere poppentheaters, en na de oprichting van het Europees Figuren Theater Centrum door Neiryck wilde iedereen wel spelen op de Puppelbuskerfestivals en de Figeuro Solo's. Neiryck had en heeft veel internationale contacten, hij vertegenwoordigt Unima (de overkoepelende wereldorganisatie van poppentheaters) voor België, hij is hoofdredacteur van Figeuro, enzovoorts. Wie in Vlaanderen iets wilde doen met poppentheater kon niet om Neiryck heen. Dat heeft zijn diensten gehad, maar ook een afremmende uitwerking. Taptoe bepaalde – misschien onbewust en ongewild – voor een groot stuk hoe er in Vlaanderen poppentheater gebracht moest worden. Die machtspositie begint te tanen, zeker nu Alibicollectief en Ultima Thule artistiek succes kennen.

Teater Taptoe was in 1994 en 1995 cultureel ambassadeur van Vlaanderen, en toerde hoofdzakelijk rond met drie produkties. Van *Hemel*, geïnspireerd op werken van René Magritte en dat dateert van 1991, zal dit seizoen een tv-captatie gemaakt worden. *De Figuur-*

lijke reis en *Tim of Tiene....en negen maanden* staan ook al een tijdje op de speellijst. *De figuurlijke reis* geeft de soorten poppentheater en manipulatietechnieken weer, *Tim of Tiene....* laat op een schools toontje de groei van een kindje in de buik zien, dat gemaakt is toen er een avond niets op de tv was. Beide voorstellingen kennen mooie momenten van manipulatie en objecten, maar toch kan ik me niet van de indruk ontdoen dat het educatieve projecten zijn, en dat ze eerder onder de sector onderwijs vallen. Qua ideeën en scenografie zit Taptoe vaak goed, en beheerst het volkomen allerlei manipulatietechnieken, maar vaak schort het in hun produkties aan goede scenario's en een degelijke dramaturgie. De acteerprestaties vormen meestal het grootste probleem.

Levend theaterfossiel

Het Mechels Stads Poppentheater (MSPT) bestaat al een veertigtal jaar en was tot nu toe een familietheater van de familie Contriijn. Louis Contriijn is vanaf nu directeur af, en wordt opgevolgd door Willem Verheyden, een man die door Contriijn een jaar ingewerkt is geworden. Zoon Paul Contriijn blijft wel als vormgever en scenograaf bij het MSPT. Produkties van het MSPT kennen lange speelperiodes. Zo werden twee bewerkingen van verhalen van Mariette Vanhalewijn elk 300 keer gebracht. Een nieuwe kleutervoorstelling van dit seizoen was *Pol de Muis*, op basis van twee verhalen van Gode-Liva Willems, en bewerkt door Louis Contriijn. Die geforceerde en dramaturgisch zwakke bewerking rond het thema 'ik mag bang zijn' is geregisseerd door de nieuwe directeur met veel afwisseling in de gebruikte manipulatietechnieken, van schimmenspel tot animatiefilm. Ook in de produkties van het MSPT die ik zag, is het acteerwerk het zwakke broertje.

Willem Verheyden wil het anders ('de